

PETYCJA

w sprawie usprawnienia organizacji procesu rozpatrywania spraw dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców w województwie pomorskim

Do:

Wojewody Pomorskiego
Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

Podmiot wnoszący petycję:

Grupa osób zainteresowanych usprawnieniem procesu legalizacji pobytu

Osoba reprezentująca podmiot wnoszący petycję:

Valiantsin Kareyeu

Miejsce zamieszkania osoby reprezentującej:

Gdańsk

Adres do korespondencji:

[ulica i numer, kod pocztowy, Gdańsk]

Adres poczty elektronicznej:

petycja.legalizacja.pomorskie@gmail.com

Sposób doręczeń:

Niniejsza petycja wnoszona jest za pośrednictwem adresu do doręczeń elektronicznych (e-Doręczenia). Wnosimy o doręczanie korespondencji w sprawie na ten adres do doręczeń elektronicznych. Wskazany wyżej adres poczty elektronicznej (petycja.legalizacja.pomorskie@gmail.com) prosimy traktować jako dodatkowy kanał informacyjny i — w miarę możliwości — równolegle kierować na niego informacje o sprawie.

Data:

24 czerwca 2026 r.

Oświadczenie dotyczące ujawnienia danych osobowych:

Nie wyrażamy zgody na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję ani urzędu go obsługującego danych osobowych osób wnoszących petycję wskazanych w Załączniku VII.B, w szczególności ich miejsc zamieszkania, adresów do korespondencji, adresów poczty elektronicznej oraz podpisów.

Wyrażamy zgodę wyłącznie na ujawnienie imienia i nazwiska osoby reprezentującej grupę, tj. Valiantsin Kareyeu, jako przedstawiciela podmiotu wnoszącego petycję.

Podstawa prawna:

art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870).

I. Wprowadzenie

Szanowna Pani Wojewodo,

Zwracamy się z niniejszą petycją w trybie przewidzianym ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, nie w sprawie jednego konkretnego postępowania, lecz w sprawie systemowej organizacji procesu rozpatrywania spraw dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców w województwie pomorskim.

Niniejsza petycja stanowi część szerszego pakietu działań na rzecz systemowego usprawnienia procesu legalizacji pobytu cudzoziemców. Dokument ten jest świadomie ograniczony do zagadnień organizacyjnych, proceduralnych i zarządczych pozostających w kompetencji Wojewody Pomorskiego jako organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowań w sprawach cudzoziemców na poziomie województwa. Postulaty wymagające zmian ustawowych zostały równolegle skierowane do Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP, natomiast postulaty dotyczące cyfryzacji, interoperacyjności systemów i narzędzi wspierających pracę urzędników — do Ministerstwa Cyfryzacji oraz Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

II. Kontekst i uzasadnienie

A. Kontekst problemu

Według danych Wydziału Spraw Cudzoziemców Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku (dalej: WSC PUW) za 2025 rok, w samej kategorii zezwoleń na pobyt czasowy, obejmującej m.in. zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, przyjęto 41 206 wniosków, a zrealizowano 31 121 spraw [1], co oznacza różnicę 10 085 między liczbą przyjętych wniosków a liczbą zrealizowanych spraw w tej kategorii w 2025 r. Różnica ta wskazuje na ryzyko dalszego narastania spraw pozostających do rozpatrzenia, o ile nie została skompensowana rozpatrywaniem spraw z wcześniejszych okresów lub innymi zmianami organizacyjnymi.

Rzecznik Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej: PUW) przyznał w czerwcu 2025 r., że urząd „nadrabia zaległości, które zastał na koniec 2023 r.” [4]. Relacje medialne z czerwca 2025 r. opisywały przypadki oczekiwania na rozstrzygnięcie sięgającego 1,5 roku i ponad 2 lat, w tym w sprawach pobytu stałego oraz pobytu rezydenta długoterminowego UE [6]. Dane zebrane wśród wnioskodawców w województwie pomorskim wskazują, że aktualny czas oczekiwania na wydanie decyzji sięga 730–1095 dni, a w niektórych przypadkach przekracza 1095 dni.

Najwyższa Izba Kontroli (dalej: NIK) w raporcie z marca 2024 roku negatywnie oceniła prowadzenie spraw cudzoziemców w urzędach wojewódzkich [2][3]. Kontrola nie objęła województwa pomorskiego, dlatego ustaleń NIK dla innych urzędów wojewódzkich nie można automatycznie przenosić na WSC PUW w Gdańsku. Niemniej wyniki tej kontroli pokazują, jakie rodzaje ryzyk organizacyjnych oraz skutków prawno-finansowych mogą występować w urzędach wojewódzkich obsługujących dużą liczbę spraw cudzoziemców, a lokalne dane WSC PUW i relacje medialne wskazują, że także w województwie pomorskim występuje problem istotnej przewlekłości.

B. Skutki przewlekłości postępowań dla wnioskodawców

Przewlekłość postępowań o legalizację pobytu wykracza daleko poza niedogodność administracyjną i bezpośrednio wpływa na codzienne życie wnioskodawców. W okresie oczekiwania na decyzję — którego przewlekłość została wskazana powyżej — cudzoziemiec dysponuje jedynie stemplem w paszporcie lub — w przypadku wniosków złożonych za pośrednictwem portalu Moduł Obsługi Spraw (dalej: MOS) od 27 kwietnia 2026 r. — zaświadczeniem o złożeniu wniosku pobranym z systemu, nie zaś kartą pobytu.

Poniższe przykłady nie stanowią zamkniętego katalogu instytucji ani usług, w których dokument pobytowy może mieć znaczenie. Pokazują one szerszy mechanizm: w okresie oczekiwania na decyzję cudzoziemiec często musi wykazywać legalność pobytu, ciągłość statusu pobytowego, aktualność dokumentu tożsamości albo prawo do korzystania z określonych usług, mimo że nie dysponuje jeszcze kartą pobytu.

Oznacza to w praktyce m.in.:

1. ryzyko powstania „błędnego koła” administracyjnego w dostępie do świadczeń związanych z niepełnosprawnością. Samo orzeczenie o niepełnosprawności lub jej stopniu cudzoziemiec co do zasady może uzyskać niezależnie od posiadania karty pobytu. Prawo do części świadczeń (m.in. świadczeń rodzinnych, zasiłku i świadczenia pielęgnacyjnego, renty socjalnej, świadczenia wspierającego) jest jednak uzależnione od posiadania określonego tytułu pobytowego albo karty pobytu z odpowiednią adnotacją, a nie wyłącznie od legalności pobytu. W okresie oczekiwania na kolejną kartę cudzoziemiec, który wcześniej te warunki spełniał, bywa traktowany jako już ich niespełniający wyłącznie z powodu braku nowej karty, co w

indywidualnych przypadkach prowadzi do czasowego wstrzymania świadczeń i wymaga każdorazowo oceny według przepisów właściwych dla danego świadczenia.

2. niepewność sytuacji pobytowej małoletnich dzieci, gdy ich sytuacja faktyczna lub dokumentacyjna jest powiązana z nierozstrzygniętą sprawą rodzica — w szczególności w zakresie stabilności pobytu, dokumentów i korzystania z wybranych świadczeń.
3. istotne ograniczenie możliwości podróżowania poza Polskę i bezpiecznego powrotu do strefy Schengen — w szczególności gdy poprzedni dokument pobytowy utracił ważność, a cudzoziemiec dysponuje jedynie potwierdzeniem złożenia wniosku — co dotyczy osób podróżujących w celach rodzinnych, zawodowych, gospodarczych, a także z przyczyn czysto osobistych.
4. ograniczony dostęp do części usług finansowych — dokument pobytowy lub inny dokument potwierdzający prawo pobytu może być istotny przy otwarciu rachunku, aktualizacji danych klienta, utrzymaniu dostępu do bankowości elektronicznej, korzystaniu z wybranych funkcji płatniczych lub weryfikacji prawa pobytu przez instytucje finansowe. Publicznie dostępne przykłady takich praktyk dotyczą m.in. banków i instytucji fintech, ale problem ma charakter szerszy i wynika z powiązania usług finansowych z obowiązkami identyfikacji klienta, aktualizacji danych oraz oceny statusu pobytowego.
5. utrudniona weryfikacja tożsamości w procedurach administracyjnych i handlowych, w których stempel w paszporcie nie jest uznawany na równi z kartą pobytu.

Powyższe przykłady nie wyczerpują katalogu konsekwencji. Sytuacja ta może mieć szczególne znaczenie dla obywateli państw objętych sankcjami UE — w tym Rosji i Białorusi. W odniesieniu do niektórych usług finansowych, płatniczych lub pieniądza elektronicznego przepisy sankcyjne przewidują wyjątki m.in. dla osób posiadających czasowe lub stałe zezwolenie na pobyt w państwie członkowskim UE, państwie EOG albo w Szwajcarii. Cudzoziemiec, który legalnie przebywa w Polsce na podstawie złożonego wniosku, lecz nie posiada jeszcze aktualnej karty pobytu, może w praktyce napotykać trudności w wykazaniu wobec instytucji finansowej, że powinien być traktowany jako osoba objęta takim wyjątkiem. Może to prowadzić do ograniczenia dostępu do wybranych usług lub funkcji finansowych mimo faktycznego zamieszkiwania w Polsce i legalności pobytu wynikającej z przepisów prawa krajowego. W konsekwencji przewlekłość postępowania pobytowego ma dla tej grupy cudzoziemców skutki daleko wykraczające poza zwykłą niedogodność administracyjną.

Opisane skutki przewlekłości postępowań nabierają dodatkowego wymiaru w świetle informacji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku o wieloetapowym śledztwie dotyczącym korupcji przy legalizacji pobytu cudzoziemców, prowadzonym od

listopada 2024 r. Jak wynika z komunikatów policji, długotrwała niepewność prawna wnioskodawców i brak przejrzystości procesu stworzyły warunki sprzyjające nadużyciom — w tym przyjmowaniu korzyści majątkowych w zamian za przyspieszenie procedur przez osoby powołujące się na wpływy w urzędzie [5].

C. Doświadczenia Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego — skala konsekwencji i efekty reorganizacji

Przypadek Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (dalej: DUW) ilustruje zarówno skalę konsekwencji wieloletnich zaniedbań organizacyjnych, jak i skuteczność działań naprawczych, gdy zostaną one podjęte.

NIK w grudniu 2025 roku negatywnie oceniła działalność DUW w zakresie obsługi cudzoziemców w latach 2022–2024 [7]. Stwierdzone nieprawidłowości obejmowały m.in.:

1. Zaległości sięgające co najmniej 60,6 tys. nierozpatrzonych spraw (według stanu na 31 grudnia 2024 r.).
2. Koszty wyroków sądowych i ich pochodnych (sumy pieniężne, grzywny, odszkodowania, koszty egzekucyjne) w łącznej wysokości ponad 12,2 mln zł — co stanowiło 99,3% takich kosztów w skali całego kraju (pozostałe 15 urzędów wojewódzkich wydały na ten cel łącznie 80 tys. zł) [8].
3. Czas oczekiwania na wydanie decyzji sięgający ponad 1300 dni (ponad 3 lata i 7 miesięcy), przy średniej ponad 270 dni.
4. Funkcjonowanie nietransparentnego i korupcjogennego mechanizmu rezerwacji wizyt, w ramach którego zidentyfikowano co najmniej 7,8 tys. rezerwacji poza systemem kolejkowym.

W związku z wynikami kontroli NIK złożyła zawiadomienie do prokuratury. Warto podkreślić, że NIK negatywnie oceniła działalność DUW w zakresie obsługi cudzoziemców już w 2018 roku — ustalenia kontroli z 2025 roku wykazały, że wiele zidentyfikowanych wówczas problemów nie zostało rozwiązanych.

Jednocześnie DUW opublikował podsumowanie za 2025 rok [9], z którego wynika, że po przeprowadzonej reorganizacji:

1. Koszty wyroków i odszkodowań spadły o 84,7% rok do roku.
2. Liczba skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego zmniejszyła się o 16,1%, a skarg powszechnych — o 12,8%.
3. W listopadzie 2025 r. po raz pierwszy od lat załatwiono więcej spraw niż wpłynęło.
4. Zaległości z 2022 roku i wcześniejszych ograniczono do 507 spraw.

DUW zadeklarował, że wyniki te osiągnięto „bez zwiększania zatrudnienia”. Należy jednak odnotować, że NIK ustaliła, iż w II półroczu 2024 r. 17 pracownikom Biura Dyrektora Generalnego powierzono dodatkowe zadania związane z wprowadzaniem wniosków do systemu, z łączną kwotą dodatków zadaniowych 182,1 tys. zł, a w latach 2022–2024 do pracy w Wydziale oddelegowano łącznie 25 pracowników z innych komórek organizacyjnych [7].

Przypadek DUW jest istotny z perspektywy niniejszej petycji z dwóch powodów. Po pierwsze, pokazuje wymierną — finansową, prawną i organizacyjną — skalę konsekwencji wieloletniego braku adekwatnych działań naprawczych. Po drugie, potwierdza, że zdecydowane działania organizacyjne przynoszą wymierne rezultaty, lecz wymagają zaangażowania dodatkowych zasobów — nawet jeśli nie w formie formalnego zwiększenia etatów. Doświadczenie DUW wspiera zatem zarówno postulat wzmocnienia kadrowego (propozycja III.A.1), jak i postulaty organizacyjne zawarte w niniejszej petycji (propozycje III.B oraz III.D–E).

D. Czynniki ryzyka: transformacja statusu obywateli Ukrainy

Szczególnie istotnym czynnikiem ryzyka jest trwająca transformacja statusu obywateli Ukrainy objętych dotychczas ochroną czasową. Od 4 maja 2026 r. możliwe jest składanie wniosków o wydanie karty pobytu z adnotacją „Poprzednio posiadacz ochrony czasowej” — tzw. karty pobytu CUKR. Z informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika, że karta CUKR jest dokumentem potwierdzającym udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy na okres 3 lat osobom ze statusem UKR, które zdecydują się przejść z ochrony czasowej na zezwolenie na pobyt czasowy [10].

Skala potencjalnego obciążenia administracji jest znacząca. Według danych Departamentu Rynku Pracy i Wydziału Polityki Migracji Zarobkowych, na koniec grudnia 2025 r. w systemie ubezpieczeń społecznych ZUS zarejestrowanych było prawie 1 mln 289 tys. cudzoziemców, w tym 857 tys. obywateli Ukrainy, z czego 251 tys. osób posiadało PESEL UKR [11]. Dane te nie oznaczają, że wszystkie te osoby będą uprawnione do uzyskania karty CUKR albo zdecydują się na złożenie wniosku. Pokazują jednak skalę grupy, której sytuacja pobytowa i zawodowa może w najbliższym okresie wymagać obsługi administracyjnej.

Nawet jeżeli tylko część osób posiadających status UKR zdecyduje się na przejście z ochrony czasowej na pobyt czasowy albo zostanie do tego faktycznie skłoniąca przez zmianę warunków prawnych lub praktycznych, wpływ nowych spraw może stanowić dodatkowe obciążenie dla urzędów wojewódzkich. Zasadne jest zatem rozważenie systemowych uproszczeń procedur nie tylko w celu ograniczenia obecnych zatorów, lecz także jako przygotowania systemu na przewidywalne obciążenia wynikające ze zmiany modelu pobytu znacznej grupy cudzoziemców.

III. Propozycje

A. Zabezpieczenie kadrowe

1. Zwiększenie liczby inspektorów oraz działania w obszarze wynagrodzeń

Wnosimy o zwiększenie liczby inspektorów w WSC PUW. W przypadku uznania, że nie jest to możliwe w obecnych warunkach, wnosimy o wskazanie przyczyn prawnych, finansowych lub organizacyjnych oraz o przedstawienie, jakie działania w granicach własnych kompetencji Wojewoda zamierza podjąć w celu zwiększenia obsady Wydziału.

Jesteśmy świadomi, że poziom wynagrodzeń w służbie cywilnej jest określany przepisami powszechnie obowiązującymi oraz wysokością środków przyznanych w budżecie i nie jest swobodnie kształtowany przez Wojewodę. Z tego względu w odniesieniu do wynagrodzeń wnosimy o:

1. przedstawienie stanowiska Wojewody co do tego, czy poziom wynagrodzeń stanowi obecnie czynnik utrudniający nabór i utrzymanie kadr w WSC PUW.
2. wskazanie, czy Wojewoda skierował już do właściwych organów centralnych formalny, pisemny wniosek o zwiększenie środków przeznaczonych na wynagrodzenia w Wydziale — a jeżeli tak, podanie jego daty i znaku — albo, jeżeli taki wniosek nie został dotychczas skierowany, wskazanie, w jakim terminie Wojewoda zamierza go skierować; prosimy przy tym o odróżnienie takiego sformalizowanego wystąpienia od bieżącego sygnalizowania potrzeb kadrowych organom zwierzchnim.
3. wskazanie, czy i w jakim zakresie Wojewoda zamierza — niezależnie od decyzji organów centralnych dotyczących limitu etatów i wysokości funduszu wynagrodzeń — wykorzystać instrumenty pozostające w gestii urzędu w celu wzmocnienia obsady Wydziału, w szczególności obsadzanie wakatów, oddelegowanie pracowników z innych komórek organizacyjnych oraz dodatki zadaniowe.

Mechanizm leżący u podstaw opóźnień został wprost wskazany przez NIK: w kontrolowanych urzędach niski poziom wynagrodzeń prowadził do trudności w naborze i wysokiej rotacji kadr, co z kolei było główną przyczyną narastających opóźnień [2][3]; w 2022 roku kandydatom proponowano od 3 011 do 4 582 zł brutto, a 41% naborów w latach 2018–2023 zakończyło się bez wyłonienia kandydata. Najbardziej wymownym przykładem konsekwencji tego mechanizmu jest przypadek DUW, opisany w sekcji II.C. Przy skali wpływu wniosków i narastającej rozbieżności między sprawami wpływającymi a zrealizowanymi, wskazanej w sekcji II.A, nie możemy wykluczyć, że analogiczne czynniki współprzyczyniają się do narastania zaległości również w WSC PUW w Gdańsku.

Cyfryzacja i optymalizacja procesów są niezbędne i przyniosą wymierne efekty w perspektywie długoterminowej — jednak nie rozwiążą w krótkim czasie problemów narosłych latami. Bez adekwatnego zabezpieczenia kadrowego żadne inne działania naprawcze nie przyniosą oczekiwanych rezultatów. Dlatego zwiększenie obsady WSC PUW — wraz z działaniami płacowymi w zakresie pozostającym w gestii Wojewody — uważamy za priorytet dla bieżącego obciążenia systemu.

Wnosimy ponadto o poinformowanie nas o aktualnej liczbie etatów, obsadzonych stanowisk i wakatów w WSC PUW oraz o zmianach w tym zakresie w latach 2020–2025 — jako niezbędnym punkcie odniesienia dla oceny zasadności niniejszego postulatu.

B. Przejrzystość i metryki

2. Publikacja statystyk etapowych

Na podstawie publicznie dostępnych danych WSC PUW [1] oraz niezależnych ustaleń mediów [6] faktem jest istnienie istotnych opóźnień w prowadzeniu spraw. Dane etapowe — niezbędne do precyzyjnego wskazania głównych zatorów — nie są jednak publicznie dostępne. Wnosimy zatem o wyjaśnienie, na których etapach postępowania powstają główne opóźnienia, w szczególności czy dotyczą one:

1. weryfikacji formalnej i kompletowania dokumentów — zarówno na etapie wstępnym po złożeniu wniosku, jak i w toku dalszego postępowania.
2. wymiany informacji z innymi służbami i organami w toku postępowania.
3. etapu rozpatrywania merytorycznego — tj. okresu między skompletowaniem akt a wydaniem decyzji; z przytoczonych powyżej danych wynika, że etap ten zajmuje największą część łącznego czasu oczekiwania, choć nie jest wykluczone, że obejmuje on również inne czynności wewnętrzne niewidoczne z perspektywy wnioskodawcy.

Wnosimy o wdrożenie zbierania i regularnej publikacji zagregowanych statystyk dotyczących poszczególnych etapów rozpatrywania spraw prowadzonych przez WSC PUW, a nie tylko ogólnych zestawień liczby spraw wpływających i zakończonych. Postulat dotyczy danych zagregowanych dla całości spraw danego typu, a nie informacji o stanie pojedynczej sprawy, którą strona może sprawdzić samodzielnie; taka informacja, choć przydatna dla wnioskodawcy, nie pozwala wskazać, na których etapach powstają opóźnienia. W przypadku uznania, że pełna publikacja takich danych nie jest możliwa, wnosimy o przedstawienie przyczyn prawnych, technicznych lub organizacyjnych oraz o wskazanie minimalnego zakresu danych etapowych, które PUW może publikować cyklicznie.

Zagregowane dane o przebiegu i czasie trwania poszczególnych etapów postępowań mieszczą się co najmniej w zakresie informacji o sposobach

przyjmowania i załatwiania spraw oraz o stanie przyjmowanych spraw, kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. d–e ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902). Obecnie uzyskanie takich danych wymaga każdorazowo złożenia odrębnego wniosku o udostępnienie informacji publicznej, co utrudnia systematyczny, bieżący monitoring i uniemożliwia śledzenie postępów w czasie. Jednocześnie brak regularnie publikowanych danych etapowych utrudnia identyfikację wąskich gardeł nie tylko osobom z zewnątrz, lecz także samemu urzędowi — podejmowanie działań naprawczych bez wiedzy o tym, na którym etapie powstają główne opóźnienia, jest siłą rzeczy mniej skuteczne. Regularna, proaktywna publikacja statystyk etapowych pozwoliłaby zarówno na bieżący monitoring, jak i na ukierunkowanie działań naprawczych tam, gdzie są one najbardziej potrzebne. Ponadto organ, który sam gromadzi i weryfikuje te dane, ponosi mniejsze obciążenie niż organ, który musi odpowiadać na indywidualne wnioski o udostępnienie informacji publicznej w tym zakresie.

W szczególności:

1. automatyczne rejestrowanie dat kluczowych zdarzeń w każdej sprawie oraz obliczanie na ich podstawie czasu trwania poszczególnych etapów — jako danych źródłowych do agregowanej statystyki systemowej pokazującej aktualną prędkość procesu: wpływ wniosku → rejestracja sprawy → wezwanie do złożenia danych biometrycznych → złożenie odcisków → pierwsza czynność merytoryczna → uznanie sprawy za kompletną → wydanie decyzji → wysłanie korespondencji.
2. wyodrębnienie wewnętrznej struktury etapu rozpatrywania merytorycznego — jako najdłuższego i obecnie nieprzejrzystego dla wnioskodawcy okresu oczekiwania — poprzez wprowadzenie rejestrowania jego kluczowych podetapów i włączenie ich do publikowanej statystyki etapowej.
3. comiesięczna publikacja mediany oraz 90. percentyla, czyli informacji, w jakim czasie kończy się 90% spraw danego typu na poszczególnych etapach postępowania.
4. publikacja liczby spraw bez czynności od ponad 30, 60 i 90 dni.

W zakresie częstotliwości i formy udostępniania danych wnosimy o rozważenie dwóch wariantów: wariantem optymalnym byłoby udostępnienie danych w formie publicznego dashboardu online, aktualizowanego automatycznie na podstawie danych z istniejących systemów — bez konieczności ręcznego przetwarzania; jako minimalny akceptowalny standard wnosimy o comiesięczną publikację zestawień statystycznych w formie dostępnej publicznie.

Takie podejście pozwoliłoby przejść od ogólnej statystyki do zarządzania konkretnymi zatorami. Technicznie jest to możliwe do realizacji jako warstwa raportowa nad istniejącymi systemami, bez tworzenia nowej platformy.

C. Celowość i mierzalne efekty projektu „Wzmocnienie zdolności Wojewody Pomorskiego w obszarze obsługi cudzoziemców w województwie pomorskim”

3. Powiązanie zakresu projektu ze zidentyfikowanymi etapami generującymi opóźnienia

Zgodnie z informacją PUW z 15 maja 2026 r. projekt „Wzmocnienie zdolności Wojewody Pomorskiego w obszarze obsługi cudzoziemców w województwie pomorskim” obejmuje nie tylko działania informacyjne, lecz także komponent infrastrukturalny, personalny, kompetencyjny i techniczny. W jego ramach przewidziano m.in. utworzenie infolinii, wyposażenie nowych stanowisk pracy, wsparcie informatyczne, zakup sprzętu oraz rozbudowę wewnętrznego Systemu Cudzoziemcy o moduły automatyzujące procesy obsługowe wraz z integracją z MOS i innymi systemami. Projekt jest realizowany w okresie od 29 kwietnia 2024 r. do 31 grudnia 2029 r., a jego całkowita wartość wynosi 12 885 333,33 zł, w tym 9 664 000,00 zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej [12]. Jest to zatem wieloletnie przedsięwzięcie angażujące znaczące środki publiczne.

Doceniając podjęcie działań w tym obszarze, zwracamy jednak uwagę na zasadniczą wątpliwość. Dokumentacja projektu wskazuje szczegółowo, na co zostaną przeznaczone środki, nie przedstawia jednak diagnozy, która by ten podział uzasadniała — tj. które etapy postępowania generują największe opóźnienia. Dane etapowe, które pozwoliłyby te etapy wskazać, nie są obecnie publicznie dostępne — ich gromadzenie i publikację postulujemy w propozycji III.B.2. W konsekwencji w obecnym stanie informacji nie sposób zweryfikować, czy środki tej wielkości zostaną wykorzystane w sposób najbardziej efektywny z punktu widzenia skrócenia czasu rozpatrywania spraw.

Wątpliwość ta nie ma charakteru abstrakcyjnego. Poszczególne komponenty projektu w różnym stopniu przekładają się na czas rozpatrywania spraw: infolinia może poprawić dostęp do informacji, lecz nie musi bezpośrednio skracać czasu wydania decyzji, natomiast moduły automatyzujące procesy przyniosą trwały efekt tylko wówczas, gdy zostaną zaprojektowane spójnie z systemami ogólnokrajowymi, w szczególności z MOS, tak aby nie dublowały funkcji systemów centralnych. Przeznaczenie znaczących środków na rozbudowę zdolności obsługowej przed uprzednim zidentyfikowaniem etapów, na których powstają główne zatory, rodzi ryzyko, że nakłady nie przełożą się na wymierne skrócenie czasu postępowań.

W związku z powyższym wnosimy o:

1. wskazanie, które etapy postępowania prowadzonego przez WSC PUW uznano za generujące największe opóźnienia oraz w jaki sposób ustalenie to powiązано z podziałem środków w ramach projektu — a jeżeli taka

identyfikacja nie została przeprowadzona, przedstawienie, na jakiej podstawie określono zakres, priorytety i strukturę wydatków projektu;

2. przedstawienie mierzalnych efektów, jakie projekt ma przynieść dla terminowości, przejrzystości i sprawności pracy WSC PUW, w tym przyjętych wskaźników bazowych, wartości docelowych oraz sposobu monitorowania tych efektów — odniesionych do czasu rozpatrywania spraw, a nie wyłącznie do produktów projektu (liczby utworzonych stanowisk, zakupionego sprzętu czy uruchomionych usług);
3. zapewnienie, aby moduły automatyzujące procesy były projektowane w sposób spójny z systemami ogólnokrajowymi (w szczególności z MOS) i nie dublowały funkcji systemów centralnych.

Identyfikacja etapów generujących główne opóźnienia — postulowana w propozycji III.B.2 — stanowi warunek wstępny rzetelnej oceny celowości i efektywności projektu. Bez niej trudno wykazać, że zaplanowane nakłady odpowiadają na rzeczywiste przyczyny przewlekłości, a nie jedynie na jej zewnętrzne objawy.

D. Optymalizacja procesu

4. Wcześniejsza rezerwacja terminu złożenia odcisków linii papilarnych

Obecnie rezerwacja wizyty w celu złożenia odcisków linii papilarnych jest możliwa dopiero po otrzymaniu odrębnego wezwania. Zgłoszenia zebrane wśród wnioskodawców wskazują, że w okresie oczekiwania na wyznaczenie terminu biometrii sprawy często nie są merytorycznie rozpatrywane — co oznacza, że czynność o charakterze techniczno-identyfikacyjnym może w praktyce wstrzymywać dalszy bieg postępowania na wiele miesięcy. Wnosimy o przedstawienie stanowiska co do możliwości organizacyjnego umożliwienia rezerwacji terminu złożenia odcisków linii papilarnych już na etapie składania wniosku albo bezpośrednio po jego zarejestrowaniu. W przypadku uznania, że takie rozwiązanie nie może zostać wdrożone, wnosimy o wskazanie przyczyn prawnych, technicznych lub organizacyjnych.

Odrębny postulat legislacyjny — dotyczący tego, aby złożenie odcisków linii papilarnych nie blokowało merytorycznego rozpatrywania sprawy i mogło zostać przesunięte na etap poprzedzający wydanie karty pobytu — został skierowany do Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP.

5. Monitoring spraw bez czynności

Przy skali narastających zaległości — rozbieżność między wnioskami wpływającymi a zrealizowanymi sprawami wynosi ponad 10 000 rocznie [1], a czas oczekiwania sięga 730–1095 dni — ryzyko nieuzasadnionych przerw w prowadzeniu spraw jest wysokie. Dane o sprawach bez czynności od 30, 60 i 90 dni będą dostępne w ramach statystyki etapowej postulowanej w propozycji III.B.2 — wnosimy o ich

wykorzystanie jako podstawy wewnętrznego panelu monitoringowego dla kadry kierowniczej, umożliwiającego bieżące wykrywanie przestojów i podejmowanie działań naprawczych.

E. Ograniczenie żądania zbędnych dokumentów

6. Możliwie najszersze stosowanie art. 220 KPA

Wnosimy o przeprowadzenie wewnętrznego przeglądu praktyki wzywania wnioskodawców do przedkładania zaświadczeń, oświadczeń lub innych dokumentów potwierdzających fakty albo stan prawny, które organ może ustalić samodzielnie, a następnie — na podstawie wyników tego przeglądu — opracowanie wytycznych dla inspektorów wskazujących, w jakich typowych sytuacjach, w granicach wynikających z art. 220 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1691; dalej: KPA), organ nie powinien żądać od strony zaświadczeń lub oświadczeń na potwierdzenie faktów albo stanu prawnego, jeżeli są one znane organowi z urzędu albo możliwe do ustalenia na podstawie posiadanych przez organ ewidencji, rejestrów lub innych danych, w tym rejestrów publicznych dostępnych organowi w drodze elektronicznej, wymiany informacji z innym podmiotem publicznym albo dokumentów urzędowych przedstawionych przez stronę do wglądu.

Wytyczne te miałyby charakter pomocniczy i nie stanowiłyby katalogu zamkniętego — nadrzędnym zobowiązaniem pozostaje litera i duch art. 220 KPA, któremu inspektorzy są obowiązani podporządkować swoją praktykę niezależnie od treści wewnętrznych dokumentów.

W praktyce wnioskodawcy są regularnie wzywani do dostarczenia m.in. zaświadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) o odprowadzaniu składek, zaświadczeń z urzędu skarbowego o braku zaległości podatkowych czy wypisów z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej: CEIDG) lub Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS). Dane te są dostępne dla organu w rejestrach publicznych (PUE ZUS, systemy Krajowej Administracji Skarbowej, CEIDG, KRS) lub możliwe do uzyskania w drodze wymiany informacji z innymi podmiotami publicznymi.

Co istotne, organ i tak jest zobowiązany do weryfikacji dostarczonych zaświadczeń pod kątem ich aktualności i wiarygodności — żądanie tych dokumentów od wnioskodawcy nie zwalnia urzędu z obowiązku ich sprawdzenia. W tej sytuacji samodzielne pozyskanie danych przez organ bezpośrednio z rejestru byłoby nie tylko zgodne z art. 220 KPA, lecz także efektywniejsze — eliminowałoby pośredni etap (wezwanie, oczekiwanie, dostarczenie, rejestracja w aktach) i zmniejszało ryzyko opóźnień wynikających z nieterminowego uzupełnienia dokumentów przez stronę. Dodatkowo, w okresie oczekiwania na złożenie odcisków linii papilarnych sprawa nie jest rozpatrywana merytorycznie — każdy zbędny dokument żądany od strony wydłuża ten czas dodatkowo.

Ograniczenie liczby dokumentów, które wnioskodawca musi dostarczać powtarzalnie, choć część danych znajduje się już w systemach państwowych, pozwoliłoby skrócić czas kompletowania akt i ograniczyć liczbę wezwań do uzupełnienia braków.

IV. Petitum

Dla przejrzystości i ułatwienia podjęcia konkretnych działań prosimy o odrębne ustosunkowanie się do każdego z poniższych punktów.

Na podstawie powyższego wnosimy o:

1. Zwiększenie liczby inspektorów w WSC PUW, a w razie uznania, że nie jest to możliwe w obecnych warunkach — wskazanie przyczyn oraz tego, jakie instrumenty pozostające w gestii urzędu Wojewoda zamierza wykorzystać — niezależnie od decyzji organów centralnych — w celu wzmocnienia obsady Wydziału, w szczególności obsadzanie wakatów oraz oddelegowanie pracowników z innych komórek organizacyjnych.
2. Przedstawienie informacji o aktualnej liczbie etatów, obsadzonych stanowisk i wakatów w WSC PUW oraz o zmianach w tym zakresie w latach 2020–2025.
3. Przedstawienie stanowiska, czy poziom wynagrodzeń utrudnia nabór i utrzymanie kadr, oraz wskazanie, czy Wojewoda skierował już do właściwych organów centralnych formalny, pisemny wniosek o zwiększenie środków na wynagrodzenia w Wydziale, a jeżeli nie — w jakim terminie zamierza go skierować, w odróżnieniu od bieżącego sygnalizowania potrzeb kadrowych.
4. Przedstawienie informacji, na których etapach postępowań prowadzonych przez WSC PUW powstają główne opóźnienia, wraz ze wskazaniem, czy urząd dysponuje danymi pozwalającymi mierzyć czas trwania tych etapów; a jeżeli takimi danymi nie dysponuje — wskazanie, które etapy urząd ocenia jako główne źródła opóźnień na podstawie własnego doświadczenia oraz co byłoby potrzebne, aby rozpocząć ich pomiar.
5. Wdrożenie regularnej publikacji zbiorczych statystyk etapowych dotyczących postępowań prowadzonych przez WSC PUW albo przedstawienie przyczyn, dla których taka publikacja nie może zostać wdrożona, wraz ze wskazaniem minimalnego zakresu danych, które PUW może publikować cyklicznie.
6. Wykazanie, że podział środków w ramach projektu „Wzmocnienie zdolności Wojewody Pomorskiego w obszarze obsługi cudzoziemców w województwie pomorskim” został powiązany z etapami postępowania zidentyfikowanymi jako generujące największe opóźnienia — a w razie braku takiej identyfikacji, wskazanie podstawy określenia zakresu i struktury wydatków projektu — wraz z przyjętymi wskaźnikami bazowymi, wartościami docelowymi oraz sposobem

monitorowania efektów dla czasu rozpatrywania spraw, a nie wyłącznie dla produktów projektu.

7. Przedstawienie stanowiska co do możliwości organizacyjnego umożliwienia wcześniejszej rezerwacji terminu złożenia danych biometrycznych, w szczególności już na etapie składania wniosku albo bezpośrednio po jego zarejestrowaniu, a w razie uznania, że nie jest to możliwe — wskazanie przyczyn prawnych, technicznych lub organizacyjnych.
8. Wdrożenie albo przedstawienie przyczyn niewdrożenia wewnętrznego monitoringu spraw bez czynności, opartego co najmniej na progach 30, 60 i 90 dni, jako narzędzia zarządczego dla kadry kierowniczej WSC PUW.
9. Przeprowadzenie wewnętrznego przeglądu praktyki wzywania stron do przedkładania dokumentów dostępnych w rejestrach publicznych (w szczególności zaświadczeń z ZUS, urzędu skarbowego, CEIDG i KRS) oraz opracowanie wewnętrznych wytycznych albo listy dobrych praktyk dotyczących stosowania art. 220 KPA przez pracowników WSC PUW.
10. Poinformowanie nas o wynikach rozpatrzenia petycji w trybie i terminach przewidzianych ustawą o petycjach.

V. Informacja o równoległych działaniach

Informujemy, że równoległe z niniejszą petycją zostały skierowane:

1. petycja do Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP — w zakresie postulatów wymagających zmian ustawowych (m.in. zmiana roli biometrii w postępowaniu, tak aby nie blokowała merytorycznego rozpatrywania sprawy, uproszczony tryb udzielania kolejnych zezwoleń na pobyt czasowy w sprawach o powtarzalnym stanie faktycznym, rozszerzenie uproszczeń na JDG w zawodach wymagających wysokich kwalifikacji, uproszczony tryb dla małoletnich dzieci, zapewnienie ciągłości możliwości wykazywania legalności pobytu w okresie oczekiwania na decyzję pobytową).
2. pismo do Ministerstwa Cyfryzacji oraz Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (UdSC) — w zakresie cyfryzacji procesu, integracji systemów, narzędzi wspierających pracę inspektorów i pracowników obsługujących sprawy cudzoziemców, w tym analizy możliwości bezpiecznego wykorzystania narzędzi AI, oraz umożliwienia cyfrowej weryfikacji statusu pobytowego cudzoziemca przez uprawnionych odbiorców (w szczególności inne instytucje publiczne).

Środki proponowane wobec poszczególnych adresatów — organizacyjne, legislacyjne oraz dotyczące cyfryzacji i integracji systemów — mają charakter komplementarny. Każde z nich może samodzielnie zmniejszyć presję na pozostałe elementy systemu: ograniczyć liczbę zapytań, skarg, nieporozumień z instytucjami publicznymi i prywatnymi oraz powtarzających się czynności administracyjnych.

Jednocześnie każdy z postulatów zachowuje samodzielną wartość i może zostać wdrożony niezależnie od pozostałych, w granicach kompetencji danego adresata i bez konieczności oczekiwania na działania innych organów. Realizacja postulatów skierowanych do jednego adresata przynosi wymierne korzyści niezależnie od tego, czy i kiedy pozostali adresaci podejmą działania w swoim zakresie; łączny efekt poszczególnych usprawnień jest jednak większy niż suma ich oddziaływań rozpatrywanych osobno.

Z tego względu prosimy o uwzględnienie, że niniejszy dokument stanowi część spójnego — lecz podzielnego — pakietu działań na rzecz systemowego usprawnienia procesu legalizacji pobytu cudzoziemców, przy pełnym poszanowaniu właściwości i kompetencji każdego z adresatów.

VI. Zakończenie

Niniejsza petycja nie jest skargą na konkretne postępowanie ani wyrazem braku zaufania do pracowników Wydziału. Jest próbą zwrócenia uwagi na systemowy problem, który dotyka tysięcy ludzi mieszkających i pracujących w województwie pomorskim — i który, jak staraliśmy się pokazać, ma realne, codzienne konsekwencje dla ich życia.

Świadomie ograniczyliśmy niniejszą petycję do działań pozostających w kompetencji Wojewody Pomorskiego. Wierzymy, że podjęcie zaproponowanych kroków — choćby części z nich — może istotnie poprawić sytuację zarówno wnioskodawców, jak i samego urzędu, a niniejsza petycja ma być do takich działań impulsem.

Pragniemy przy tym podkreślić, że proponowane działania — wraz z postulatami skierowanymi równolegle do pozostałych adresatów — służą optymalizacji i lepszej organizacji procesu rozpatrywania spraw, co w naszym zamierzeniu powinno zmniejszać obciążenie Wydziału oraz podnosić jakość i efektywność jego pracy, a nie zwiększać obowiązków urzędu. Jako osoby bezpośrednio dotknięte opisywanymi problemami dysponujemy praktyczną wiedzą o codziennych skutkach przewlekłości postępowań i pozostajemy gotowi do przekazania dalszych informacji oraz udziału w konsultacjach, jeżeli Urząd uzna to za pomocne. Zależy nam na merytorycznym rozpatrzeniu przedstawionych kwestii oraz — jeśli będzie to możliwe — na dalszej współpracy przy wypracowywaniu rozwiązań.

Z poważaniem,

Grupa osób zainteresowanych usprawnieniem procesu legalizacji pobytu

Valiantsin Kareyeu — przedstawiciel grupy
petycja.legalizacja.pomorskie@gmail.com

24 czerwca 2026 r.

VII. Załączniki:

A. Załącznik — Wykaz źródeł.

[1] Statystyka WSC PUW za 2025 rok:

<https://www.gov.pl/web/uw-pomorski/wydzial-spraw-cudzoziemcow---stan-spraw-w-2025-roku> (data dostępu: 07.06.2026)

[2] NIK — informacja o wynikach kontroli „Obsługa cudzoziemców” (19.03.2024):

<https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/obsługa-cudzoziemcow.html> (data dostępu: 07.06.2026)

[3] NIK — pełny raport z kontroli P/23/069: <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/23/069/> (data dostępu: 07.06.2026)

[4] trojmiasto.pl — Problemy cudzoziemców z załatwieniem formalności. Urząd się tłumaczy:

<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Problemy-cudzoziemcow-z-zalatwieniem-formalnosci-Urzad-sie-tlumaczy-n204305.html> (data dostępu: 07.06.2026)

[5] trojmiasto.pl — Kolejni zatrzymani ws. „lewej” legalizacji cudzoziemców:

<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Kolejni-zatrzymani-ws-lewej-legalizacji-cudzoziemcow-n218876.html> (data dostępu: 07.06.2026)

[6] trojmiasto.pl — Ponad 2 lata czekania na zezwolenia dla cudzoziemców:

<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Ponad-2-lata-czekania-na-zezwozenia-dla-cudzoziemcow-Skrajna-niewydolnosc-urzedu-n204050.html> (data dostępu: 07.06.2026)

[7] NIK — wystąpienie pokontrolne I/24/002/LWR „Przygotowanie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu do obsługi paszportowej i cudzoziemców”:

<https://www.nik.gov.pl/kontrole/I/24/002/LWR/> (data dostępu: 07.06.2026)

[8] NIK — skrót prasowy „Cudzoziemcy równi i równiejsi w kolejkach na Dolnym Śląsku”:

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/obsługa-paszportowa-cudzoziemcow-wroclaw.html> (data dostępu: 07.06.2026)

[9] DUW — „Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców w 2025 roku”:

<https://www.gov.pl/web/dolnoslaski-uw/wydzial-spraw-obywatelskich-i-cudzoziemcow-w-2025-roku> (data dostępu: 07.06.2026)

[10] Urząd do Spraw Cudzoziemców — Informacja dotycząca procedury wydania karty pobytu z adnotacją „Poprzednio posiadacz ochrony czasowej” (tzw. karty pobytu CUKR): <https://www.gov.pl/web/udsc/CUKR-procedura> (data dostępu: 07.06.2026)

[11] Departament Rynku Pracy, Wydział Polityki Migracji Zarobkowych — Informacja o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce do 31 grudnia 2025 roku:

<https://leczyca.praca.gov.pl/documents/10828/183932/Informacje%2Bo%2Bzatrudnieniu%2Bcudzoziemcow%2Bw%2BPolsce%2Bdo%2B31%2Bgrudnia%2B2025%2Br.pdf/342f72c1-d683-78ca-166b-3d50d5134eb8?t=1776935297384> (data dostępu: 07.06.2026)

[12] Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku — „Fundusz Azylu, Migracji i Integracji 2021–2027”, informacja o projekcie „Wzmocnienie zdolności Wojewody Pomorskiego w obszarze obsługi cudzoziemców w województwie pomorskim”: <https://www.gov.pl/web/uw-pomorski/fundusz-azylu-migracji-i-integracji-2021--2029> (data dostępu: 07.06.2026)

B. Załącznik — Wykaz osób wnoszących petycję oraz wskazanie osoby reprezentującej grupę:

Niniejsza petycja jest wnoszona przez grupę osób fizycznych. Osoby te wskazują Valiantsin Kareyeu jako osobę reprezentującą podmiot wnoszący petycję.

Wykaz osób wnoszących petycję stanowi odrębny załącznik dołączony do niniejszej petycji — plik „podpisy.pdf”. Wykaz obejmuje [N] osób i zawiera dla każdej z nich imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania. Dane te objęte są oświadczeniem dotyczącym ujawnienia danych osobowych zawartym na wstępie niniejszej petycji.